УДК 338.43.01

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ АКТИВІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

© 2014 **БОРИСОВСЬКИЙ Д. В.**

УДК 338.43.01

Борисовський Д. В. Організаційно-економічний механізм активізації сільськогосподарського підприємництва

Метою статті є розробка методичних підходів до формування організаційно-економічного механізму активізації сільськогосподарського підприємництва. Досліджено сучасний стан підприємництва на селі, розкрито причини недостатнього його розвитку для забезпечення зайнятості сільського населення, ефективної збалансованості різних форм господарювання, достатньої дохідності багатьох господарюючих суб'єктів. Доведено, що малий бізнес має перш за все економічне, а не соціальне значення. Визначено сутність та складові організаційно-економічного механізму активізації сільськогосподарського підприємництва. До найбільш пріоритетних інструментів державного регулювання щодо розвитку саме малого бізнесу віднесено спрощену систему оподаткування, механізм пенсійного страхування та гарантування участі суб'єктів малого підприємництва в державних закупівлях.

Ключові слова: *сільськогосподарське підприємництво, суб'єкт господарювання, організаційно-економічний механізм, малий бізнес, державне регулювання, саморегулювання.*
Табл.: *1.* ***Бібл.:*** *27.*

Борисовський Дмитро Валерійович – *здобувач, кафедра обліку і аудиту, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені П. Василенка (вул. Артема, 44, Харків, 61002, Україна)*
E-mail: *oblikua7@gmail.com*

УДК 338.43.01

Борисовский Д. В. Организационно-экономический механизм активизации сельскохозяйственного предпринимательства

Целью статьи является разработка методических подходов к формированию организационно-экономического механизма активизации сельскохозяйственного предпринимательства. Исследовано современное состояние предпринимательства на селе, раскрыты причины недостаточного его развития для обеспечения занятости сельского населения, эффективной сбалансированности различных форм хозяйствования, достаточной доходности многих хозяйствующих субъектов. Доказано, что малый бизнес имеет прежде всего экономическое, а не социальное значение. Определена сущность и составляющие организационно-экономического механизма активизации сельскохозяйственного предпринимательства. К наиболее приоритетным инструментам государственного регулирования по развитию именно малого бизнеса отнесены упрощенная система налогообложения, механизм пенсионного страхования и гарантирование участия субъектов малого предпринимательства в государственных закупках.

Ключевые слова: *сельскохозяйственное предпринимательство, субъект хозяйствования, организационно-экономический механизм, малый бизнес, государственное регулирование, саморегулирование.*
Табл.: *1.* ***Библ.:*** *27.*

Борисовский Дмитрий Валерьевич – *соискатель, кафедра учета и аудита, Харьковский национальный технический университет сельского хозяйства имени П. Василенко (ул. Артема, 44, Харьков, 61002, Украина)*
E-mail: *oblikua7@gmail.com*

UDC 338.43.01

Borysovskyi D. V. Organizational and Economic Mechanism of Promoting Agricultural Entrepreneurship

The goal of the article is to develop methodical approaches to the creation of organizational and economic mechanism of promoting agricultural entrepreneurship. The article studies the modern conditions of countryside entrepreneurship, defines the reasons of its scant development for rural population employment, effective balance between different forms of management and sufficient yield of many accounting entities. It proves that small businesses are mainly of economic importance, while their social role is less significant. The article defines the nature of organizational and economic mechanism of promoting agricultural entrepreneurship, as well as its components. It considers reductive system of small businesses taxation, mechanism of retirement insurance and guaranteeing the participation of small businesses in government procurements the most priority instruments of state regulation of development of small businesses.

Key words: *agricultural entrepreneurship, accounting entity, organizational and economic mechanism, small business, state regulation, self-regulation.*
Tabl.: *1.* ***Bibl.:*** *27.*

Borysovskyi Dmytro V. – *Applicant, Department of Accounting and Auditing, Kharkiv P. Vasylenko National Technical University of Agriculture (vul. Artema, 44, Kharkiv, 61002, Ukraine)*
E-mail: *oblikua7@gmail.com*

Сільськогосподарське підприємництво виступає одним із стратегічних факторів подальшого розвитку галузі, забезпечення зайнятості та зростання доходів сільського населення. Формуванню конкурентного підприємницького середовища в аграрному секторі сприяє виважена державна політика, яка має бути спрямована на створення сприятливих умов для функціонування на рівноправній економічній основі різних організаційно-правових форм господарювання, гармонізації інтересів власників, найманих працівників та сільських громад. Проте обсяги розвитку агропідприємництва недостатні для забезпечення зайнятості сільського населення, ефективної збалансованості різних форм господарювання, достатньої дохідності багатьох суб'єктів підприємництва на селі. Не створено відповідної системи організаційних і економічних заходів, які б уможливлювали ефективне функціонування аграрного сектора.

Розширення підприємницького середовища на селі передбачає збільшення до 2020 р.: удвічі кількості суб'єктів малого підприємництва з розрахунку на 10 тис. сільського населення; кількості зайнятих у підприємницьких структурах різних галузей, що функціонують на селі – у 1,5 разу; частки доходів сільських домогосподарств від підприємницької діяльності та самозайнятості – до 15 % [22, с. 49].

В умовах трансформації економіки, постійних змін внутрішнього і зовнішнього середовища суб'єктам господарювання потрібно вміти швидко адаптуватися до економічних реалій. Подолання проблем, які стримують розвиток аграрного виробництва, наслідків фінансово-економічної кризи вимагають активізації підприємницької

діяльності на селі та розробку відповідного організаційно-економічного механізму, який забезпечить залучення широкого кола громадян у малий бізнес, створення робочих місць, легкість ведення сільськогосподарської підприємницької діяльності.

У наукових роботах вчені звертаються до розкриття сутності різних видів механізмів регулювання діяльності суб'єктів господарювання – економічного, господарського, ринкового, внутрішньогосподарського [1, 4, 15, 17, 20]. При цьому деякі науковці присвячують свої праці проблемам функціонування організаційно-економічного механізму. Так, учені розглядають формування організаційно-економічного механізму щодо: забезпечення розвитку агропромислового виробництва України (Лузан Ю. Я. [9]); підвищення конкурентоспроможності продукції АПК (Клочко В. М. [7]); процесного управління діяльністю комбікормових підприємств (Козаченко О. А. [8]); управління ризиками сільськогосподарських підприємств (Бездітко О. Є. [2]); активізації інноваційного розвитку агропродовольчого комплексу (Тивончук С. О., Тивончук Я. О. [23]); залучення інвестицій в агропромисловий комплекс України (Резнік Н. П. [14]); інтеграції виробників цукру та цукросировини (Калініченко С. М. [6]); екологізації підприємницької діяльності (Сорока М. П. [19]); та ін. Як свідчить аналіз публікацій, основні елементи організаційно-економічного механізму не структуризовані, чітко не визначені, взаємозв'язки між ними не розкрито. Характеристика організаційно-економічного механізму поширюється на галузь у цілому, окремі підприємства, підгалузі, види діяльності та продукції, технологічні, управлінські, організаційні процеси тощо. Відсутність чітких складових організаційно-економічного механізму негативно впливає на його дієвість і підвищення ефективності аграрного виробництва та сільських територій.

Метою статті є розробка методичних підходів до формування організаційно-економічного механізму активізації сільськогосподарського підприємництва в умовах наявних економічних реалій.

Загальновизнано, що підприємництво забезпечує життєдіяльність економічної системи та її динамічний розвиток. При цьому малий бізнес, як важливий сектор економіки, відіграє особливу роль у створенні ринкового середовища. Дрібнотоварне виробництво в період становлення економіки ринкового типу у розвинутих країнах було вихідною формою ринкового господарювання.

За критеріями, встановленими Господарським кодексом України, у сільському господарстві (включаючи лісове та рибне господарство) на малі підприємства припадало у 2010 р. 93,2% від їх загальної кількості, 2011 р.– 92,1%, у 2012 р.– 93,4%, а на середні – відповідно 6,8; 7,9 і 6,6%. До великих підприємств належали одиниці (0,0%) [21, с. 301]. При цьому аграрна статистика при класифікації суб'єктів господарювання у сільському господарстві не використовує кількість працюючих і обсяг доходу (виручки), а відносить їх до певної категорії – до сільськогосподарських підприємств, фермерських або до господарств населення. Вважається, що сільськогосподарські підприємства – це великі та середні підприємства, фермерські господарства – малі, а господарства населення – найдрібніші. До господарств населення віднесені також фізичні особи-підприємці, які провадять свою діяльність у галузі сільського господарства [18, с. 28]. Такий підхід спотворює картину, погіршуючи тим самим ефективність прийняття управлінських рішень і державних програм розвитку. Перехід до оцінки діяльності господарств через встановлені законодавством параметри класифікації дозволив би змінити уяву про роль малого бізнесу у сільському господарстві і значно підвищити керованість галуззю [16, с. 38].

Формування підприємницького середовища у розвинутих країнах світу пов'язується не тільки з розвитком малого, а й середнього бізнесу. Це пояснюється тим, що основне значення малого бізнесу полягає у створенні нових робочих місць, середнього – у забезпеченні відносно високої частки у валовому внутрішньому продукту країни. Такий підхід визначає спрямування державної політики на вибір спеціальних інструментів щодо розвитку та регулювання малого підприємництва.

У США на дрібні і середні сімейні ферми припадає більшість ферм – 87,4%. При цьому вони виробляють 16,4% усієї сільськогосподарської продукції, а їхня питома вага у виручці з урахуванням субсидій становить 15,3% [27]. Хоча основними сільгосптоваровиробниками є великі і дуже великі сімейні ферми, американська державна політика в аграрній сфері дедалі більшою мірою пов'язується із розв'язанням соціальних проблем сільських територій.

В Україні мале підприємництво має перш за все економічне значення. Воно не сприймається як основний інструмент соціальної політики та забезпечення робочими місцями населення [5, с. 37]. Слід зазначити, що зайнятість, як базова соціальна основа, є вагомим пріоритетом Спільної аграрної політики ЄС на 2014 – 2020 рр. [26]. О. Л. Попова стверджує, що з 10 ключових засад реформи САП ЄС три стосуються зайнятості сільського населення [12, с. 94].

Як свідчить аналіз даних *табл. 1*, за нарощування обсягів виробництва вітчизняної сільськогосподарської продукції суттєво зменшується кількість найманих працівників. Якщо в 2005 р. було вироблено сільськогосподарськими підприємствами (з урахуванням фермерських господарств) валової продукції на 57997,7 млн грн, а кількість найманих працівників становила 1245,5 тис. осіб, то в 2012 р.– відповідно 113082,3 млн грн і 700,9 тис. осіб. Зростання валової продукції відбулося в 1,9 разу при зменшенні кількості найманих працівників на 43,7%. Сільськогосподарські підприємства, виробляючи 50,7% валової продукції, забезпечують роботою лише 21% зайнятих у галузі. За даними О. Л. Попової, на 1000 га угідь у сільгосппідприємствах припадає 34 працівники, у середніх і великих – 26, а агрохолдингах – 7, у господарствах населення – 150 осіб [12, с. 93 – 94].

Не спостерігається позитивних тенденцій і у збільшенні доходів сільськогосподарських працівників. Середньомісячна номінальна зарплата у сільському господарстві становить у 2012 р. 68,6% від зарплати в економіці, 59,3% – у промисловості, 59,8% – на транспорті й зв'язку [18, с. 32]. Хоча в абсолютному виразі вона постійно зростає, проте реальний її рівень є набагато нижчим.

За істотного звуження сфери працевлаштування на селі загострюється проблема зайнятості на територіях здійснення виробничої діяльності агрохолдингів. Концентрація великих площ сільськогосподарських угідь в агрохолдингах супроводжується суттєвим зменшенням кількості зайнятих у сільськогосподарських структурах, підконтрольним агрохолдингам. Так, у 2011 р. середньооблікова чисельність працівників у сільськогосподарських підприємствах, що входять у структури агрохолдингів, із розрахунку на 100 га

Таблиця 1

Валова продукція і чисельність працівників у сільському господарстві України

Показник	2005 р.	2008 р.	2010 р.	2012 р.	2012 р. у % до 2005 р.
Валова продукція сільського господарства (у постійних цінах 2010 р.) млн грн усього	179605,8	201564,0	194886,5	223254,8	124,3
у т. ч. сільськогосподарські підприємства	57997,7	101451,2	94089,0	113082,3	193,3
господарства населення	106841,1	100112,8	100797,5	110172,5	103,1
Структура виробництва валової продукції сільського господарства, у відсотках до загального обсягу:					
сільськогосподарські підприємства	40,5	50,3	48,3	50,7	+10,2 в. п.
господарства населення	59,5	49,7	51,7	49,3	–10,2 в. п.
Кількість зайнятого населення у сільському господарстві (включаючи мисливство і лісове господарство), тис. осіб	1245,5	841,1	716,8	700,9	56,3

сільгоспугідь становила 2,66, а в сільськогосподарських підприємствах традиційного типу – 3,16 працюючих. При цьому в сільськогосподарських підприємствах, підконтрольних агрохолдинговим формуванням, розмір середньомісячної оплати праці був нижчим, ніж у сільськогосподарських підприємствах традиційного типу на 19,3% [10, с. 15].

При зменшенні потреби великотоварного агровиробництва у трудових ресурсах особисті селянські господарства стали засобом виживання й основною сферою прикладання праці на селі, що пом'якшує проблему безробіття.

На нашу думку, «механізм» в економічній площині слід розглядати як порядок здійснення виробничо-фінансової діяльності суб'єктів господарювання з використанням основних форм, методів і важелів впливу для забезпечення їх ефективного розвитку та конкурентоспроможності.

На сьогодні в сільському господарстві стабілізувалася кількість господарюючих суб'єктів. Станом на 01.07.2012 р. функціонувало 15134 сільськогосподарських підприємств, 40732 фермерських господарств і 4301,8 тис. особистих селянських господарств. Проте 21,4% сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств є збитковими, а рентабельність виробництва більшості видів сільськогосподарської продукції недостатня для забезпечення розширеного відтворення. Продуктивність праці в господарствах населення в декілька разів нижча, ніж у сільськогосподарських підприємствах. Через малі масштаби виробництва особисті селянські господарства самостійно не зможуть стати повноцінними товаровиробниками. Тому на державному рівні слід використовувати нові інструменти політики інтенсивного розвитку підприємництва на селі.

Авторське тлумачення сутності зазначеного механізму полягає в такому. Організаційно-економічний механізм активізації сільськогосподарського підприємництва – це сукупність взаємопов'язаних інструментів і методів впливу та регулювання економічної й соціальної стабілізації сільського господарства та агропромислового комплексу в цілому з метою втілення економічної політики держави щодо стимулювання економічного зростання суб'єктів господарювання і збільшення зайнятості сільського населення. Складовими цього механізму є регуляторні, економічні та організаційні елементи.

До регуляторних елементів слід віднести регулювання підприємництва шляхом прийняття ефективних законів, законодавчих актів і норм, розпоряджень, указів тощо щодо державної регуляторної політики та дозвільної реформи, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для їх розвитку. Скорочення видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, значно знизить рівень адміністративного регулювання і зменшить витрати суб'єктів господарювання на відкриття та ведення бізнесу. Значною перешкодою для розвитку підприємництва є невідповідність законодавства України законодавству ЄС та СОТ у сфері технічного регулювання. Тому вдосконалення законодавства у напрямі забезпечення вимог СОТ та угод ЄС створить рівні умови конкуренції на світових ринках для вітчизняних товаровиробників.

Економічні елементи є більшою мірою інструментами підтримки розвитку, без яких неможливе досягнення тактичних і стратегічних цілей у діяльності господарюючих суб'єктів. Організаційні елементи варто розглядати як організацію досягнення економічних цілей. У сукупності всі складові організаційно-економічного механізму активізації сільськогосподарського підприємництва будуть сприяти створенню сприятливих умов для здійснення підприємницької діяльності, збереженню досягнутої кількості суб'єктів господарювання, входженню у бізнес нових суб'єктів.

Крім державних і ринкових важелів регулювання, перспективним напрямом активізації підприємництва є саморегуляція. Можливим є передача низки державних функцій саморегулівним організаціям, які будуть представляти інтереси їх членів і контролювати встановлені правила. До заходів із саморегуляції необхідно віднести: стандартизацію певних процедур з виробництва, надання послуг, безпеки та якості продукції; проведення експертиз, підготовку рекомендацій, а також моніторинг діяльності в певних галузях бізнесу; підтримку і спосіб вирішення проблем і конфліктів. Саморегулювання буде сприяти підвищенню конкурентних переваг для господарюючих суб'єктів у певних галузях бізнесу.

Найбільш пріоритетними інструментами, які впливають на розвиток саме малого бізнесу, є застосування спрощеної системи оподаткування, механізм пенсійного страхування та участь суб'єктів малого підприємництва у державних закупівлях. Водночас ці інструменти є необхідною, але недостатньою умовою для розвитку і забезпечення конкурентоспроможності малого бізнесу. Тільки у сукупності вони позитивно вплинуть на покращення підприємницького середовища, збільшення кількості суб'єктів малого бізнесу, створення робочих місць, сталість демократичних перетворень у країні.

У стимулюванні створення, збереження і розвитку малих підприємств першочергову роль відіграє спеціальний режим оподаткування малого бізнесу. Важливим в оподаткуванні є не лише ставки податків, а й їхня кількість, порядок обліку та сплати. В Україні з 1999 р. запроваджено спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва. Її привабливість полягає насамперед у спрощенні обліку, звітності та процедур контролю. Постійний перегляд критеріїв застосування спрощеної системи дозволяє стверджувати про необхідність її збереження та удосконалення.

Спеціальна система оподаткування повинна містити мінімум платежів. Ідеальною для України була б система, за якої підприємець сплачував один платіж – або за заняття одним із видів підприємницької діяльності (фіксовану ставку), або від отриманого доходу (з обороту). Цей єдиний платіж повинен замінити всі податки і збори, у тому числі соціальні, які не стосуються найманих працівників і реального використання ресурсів із надр [5, с. 60]. Соціальні платежі за фіксованої ставки податку повинні бути включені до ставки єдиного платежу і окремо сплачуватись виключно за найманих працівників. При цьому всі платежі за найманих працівників повинні бути об'єднані в один [5, с. 61].

Для фермерських господарств актуальним є фіксований сільськогосподарський податок. Незважаючи на те, що розміри ФСП більш як удвічі нижче земельного податку, який входить до його складу, для забезпечення рівних умов господарювання різних суб'єктів аграрного бізнесу та фінансової підтримки суб'єктів господарювання із гіршими умовами ведення діяльності необхідно вдосконалити порядок справляння фіксованого сільськогосподарського податку. Наприклад, ученими пропонується передбачити диференційований підхід до справляння ФСП з урахуванням доходів сільськогосподарських товаровиробників залежно від величини чистого доходу (виручки) на 1 га сільгоспугідь [10, с. 17].

Роботодавці нарікають на високі ставки єдиного соціального внеску, що спонукає їх до тенізації заробітної плати шляхом заниження розміру фонду оплати праці. За експертними оцінками, розмір єдиного соціального внеску слід встановити на рівні 18% [24, с. 8]. На сьогодні зростає диспропорція між кількістю працюючих і осіб непрацездатного віку. На 10 працюючих припадає 9 осіб пенсійного віку. Тому реформування пенсійної системи в Україні на часі. Основними напрямами пенсійної реформи у розвинених країнах є: підвищення пенсійного віку; зниження розміру окремих видів пенсій; збільшення тривалості трудового стажу; підвищення тарифів внесків; передача деяких функцій щодо соціального забезпечення приватним структурам. У нашій державі необхідно створити таку пенсійну систему, яка буде мотивувати застрахованих платити страхові внески та бажання уникнути не платити їх. Треба пов'язати розмір пенсій з обсягами фактично сплачених страхових внесків.

З метою заохочення участі підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування слід передбачити в разі добровільної сплати внесків до солідарної системи державного пенсійного страхування зазначеними особами зараховувати стаж їх підприємницької діяльності до страхового стажу для обчислення розміру пенсії за віком, пропорційно до суми здійсненого внеску відносно мінімального розміру страхового внеску [5, с. 89].

Власники особистих селянських господарств не сплачують страхові внески до соціальних фондів. Тому в разі втрати можливості здійснення власної діяльності на земельних ділянках вони не можуть розраховувати на належний рівень пенсійного захисту держави.

У розвинутих країнах важливим інструментом державної політики щодо розвитку малого бізнесу є державні закупівлі. Держзамовлення в обов'язковому порядку передбачає участь суб'єктів малого підприємництва. Наприклад, у Російській Федерації малому бізнесу повинно діставатися щонайменше 10% і щонайбільше 20% річного обсягу поставок по держзамовленню. При цьому початкова (максимальна) ціна контракту (ціна лоту) при розміщенні замовлення на поставку товарів, виконання робіт для державних або муніципальних потреб у суб'єктів малого підприємництва не повинна перевищувати 3 млн руб., а при розміщенні замовлення на надання послуг – не більше 2 млн руб. [11]. У період фінансової кризи адміністрація президента США збільшила частку державних замовлень, які припадають на малий бізнес, з 23% до 26% [3, с. 65].

Правила здійснення державних закупівель в Україні вимагають вдосконалення [13]. Як свідчить практика, система держзакупівель в нашій країні має ознаки корупційних діянь. Щороку на корупційних зловживаннях у сфері закупівель держава втрачає близько 60 млрд грн [25]. В Україні малий бізнес практично не бере участі в тендерах на закупівлю державою товарів (робіт, послуг). Для залучення представників малого бізнесу до державних закупівель необхідно забезпечити прозорість процедур держзамовлень, вільне отримання інформації про тендери, зняття вимоги фінансового забезпечення виконання контракту та ін. Бюджетні організації можуть закуповувати екологічно чисту сільськогосподарську продукцію у фермерських та господарствах населення за прийнятними цінами. Якщо умови збуту продукції поліпшаться, то суттєво може зрости обсяг товарної продукції сільського господарства, посилиться конкуренція, підвищаться доходи товаровиробників.

Стимулювання громадян самостійно займатися малим бізнесом сприятимуть також: зменшення навантаження на фонд зарплати для суб'єктів малого підприємництва (зниження розміру єдиного соціального внеску); зменшення адміністративних бар'єрів і перешкод для ведення підприємницької діяльності у малому бізнесі; запровадження програм навчання підприємництва у школах і ВНЗ, просвіти і популяризації ідей малого бізнесу та ін. В умовах фінансово-економічної кризи суттєвою підтримкою для бізнесу будуть такі стимулюючі заходи як: застосування прискореної амортизації; відтермінування податкових платежів; зменшення строку повернення переплачених податків; податкові знижки на суму інвестиційних та інноваційних витрат; податкові канікули; скасування оподаткування

для суб'єктів, які мають доходи до певної встановленої величини; перенесення на минулі періоди збитків, отриманих малими підприємствами за підсумками року; зниження податку на приріст капітальної вартості основних засобів; зменшення ставки ПДВ тощо.

ВИСНОВКИ

Враховуючи роль підприємства в житті суспільства, необхідно забезпечити умови для його подальшого розвитку та перетворення у соціальний фактор виробництва.

Організаційно-економічний механізм активізації сільськогосподарського підприємництва має стимулювати економічне зростання господарюючих суб'єктів, сприяти підвищенню рівня зайнятості сільського населення та збереження сільського соціуму й екології.

Інтенсифікація підприємництва на селі залежить від розвитку малого бізнесу. Слід використати всі інструменти та передбачити всі можливості для адаптації та легалізації діяльності малих підприємств. Розробка дійових елементів та інструментів організаційно-економічного механізму активізації сільськогосподарського підприємництва спрямована на формування конкурентного підприємницького середовища, рівноправних умов для всіх суб'єктів господарювання, розкриття підприємницького потенціалу громадян. Запровадження пропонованих важелів регулювання економічної діяльності господарюючих суб'єктів сприятиме подоланню безробіття, зростанню доходів сільських домогосподарств та підприємств, сталому розвитку сільських територій. Важливими інструментами державної політики сприяння розвитку саме малого бізнесу є спрощена система оподаткування, гарантування участі малих підприємств у держзакупівлях та механізм пенсійного страхування.

Державне управління галуззю повинно бути націлене на збереження і підтримання досягнутої кількості суб'єктів господарювання та запровадження нових інструментів інтенсивного розвитку підприємництва на селі. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Амбросов В. Я. Механізми ефективного функціонування агроформувань / В. Я. Амбросов, Т. Г. Маренич // Економіка України. – 2006. – № 6.– С. 60 – 66.

2. Бездітко О. Є. Управління ризиками сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. … канд. екон. наук: 08.00.04 / О. Є. Бездітко. – Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2013.– 20 с.

3. Вачаев О. Малосемейки // О. Вачаев // Бизнес.– 2013.– № 11.– С. 62 – 65.

4. Здоровик В. К. Формування господарського механізму регулювання аграрних відносин / В. К. Здоровик, А. О. Линдюк // Економіка АПК. – 2005. – № 2. – С. 42 – 46.

5. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / В. Д. Ляпін, В. І. Дубровський, О. М. Піщуліна, О. П. Продан. – К. : Інститут власності і свободи, 2012.– 124 с.

6. Калініченко С. М. Організаційно-економічний механізм інтеграції виробників цукру та цукросировини / С. М. Калініченко // Вісник ХНТУСГ. – Вип. 150: Економічні науки.– Харків : ХНТУСГ, 2014. – С.154 – 162.

7. Клочко В. М. Організаційно-економічний механізм підвищення конкурентоспроможності продукції АПК : автореф. дис. … канд. екон. наук: 08.00.04 / В. М. Клочко. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. – 21 с.

8. Козаченко О. А. Формування організаційно-економічного механізму процесного управління діяльністю комбікормових підприємств : автореф. дис. … канд. екон. наук: 08.00.04 / О. А. Козаченко. – Житомир : ЖНАЕУ, 2009. – 21с.

9. Лузан Ю. Я. Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку агропромислового виробництва України : монографія / Ю. Я. Лузан. – К. : ННЦ ІАЕ, 2010.– 472 с.

10. Лупенко Ю. О. Агрохолдинги в Україні та посилення соціальної спрямованості їх діяльності / Ю. О. Лупенко, М. Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2013. – № 7.– С. 5 – 21.

11. О контрактной системе в сфере закупок товаров, работ, услуг для обеспечения государственных и муниципальных нужд: Федеральный закон Российской Федерации от 05.04.2013 г. № 44-ФЗ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www/consultant.ru/document/cons_doc_LAW_163968/

12. Попова О. Л. Нові пріоритети Спільної аграрної політики ЄС на 2014 – 2020 рр.: стратегічні орієнтири для розвитку агросфери України / О. Л. Попова // Економіка АПК.– 2013.– № 112. – С. 89 – 96.

13. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 10.04.2014 р. № 1197-VII [Электронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1197-18//

14. Резнік Н. П. Організаційно-економічний механізм залучення інвестицій в агропромисловий комплекс України / Н. П. Резнік // Економіка АПК. – 2013. – № 7.– С.70 – 77.

15. Саблук П. Т. Економічний механізм АПК у ринковій системі господарювання / П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2007. – № 2. – С. 3 – 10.

16. Сарайкин В. А. Малый бизнес в сельском хозяйстве России / В. А. Сарайкин // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2012. – № 9.– С. 38 – 42.

17. Семин А. Н. Методологические основы формирования экономических механизмов // А. Н. Семин // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2012. – № 19. – С. 15 – 20.

18. Сільське господарство України за 2012 рік : статистичний збірник / За ред. Н. С. Власенко. – К. : Державна служба статистики України, 2013. – 403 с.

19. Сорока М. П. Організаційно-економічний механізм екологізації підприємницької діяльності : автореф. дис. … канд. екон. наук: 08.06.02 / М. П. Сорока. – Київ : Інститут аграрної економіки УААН, 2001. – 25 с.

20. Стасенко О. М. Теоретичні засади поняття господарського механізму / О. М. Стасенко // Зб. наук. пр. Полтавської державної аграрної академії. Вип. 1(4). – Полтава : ПДАА, 2012. – С. 272 – 276.

21. Статистичний щорічник України за 2012 рік / За ред. О. Г. Осауленка. – К. : Державна служба статистики України, 2013. – 551 с.

22. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / За ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2012.– 182 с.

23. Тивончук С. О. Організаційно-економічний механізм активізації інноваційного розвитку агропродовольчого комплексу України в ринкових умовах (концептуальні та методичні положення) / С. О. Тивончук, Я. О. Тивончук // Економіка АПК. – 2013. – № 7.– С. 98 – 105.

24. Харламов П. НДС снизят, упрощенку не тронут / П. Харламов // Деньги, № 11 (277), 12 – 25 июня 2014. – С. 8.

25. Хмара О. Прозорість української влади: закон про державні закупівлі як ключовий елемент / О. Хмара [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http:/openukraine.org/doc/khara_paper_procurementfinal.pdf

26. European Comision/ 2011/ "Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLAMENT AND OF THE COUNSIL on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)", COM (2011) 627 final/2/: Brussels.143 p.

27. Census of Agricultura Report, 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www/agcensis.usda.gov/publication/2007/getting_started/guide_to_Census_Products/index.asp

REFERENCES

Ambrosov, V. Ya., and Marenych, T. H. "Mekhanizmy efektyvnoho funktsionuvannia ahroformuvan" [Mechanisms for the effective functioning of agricultural enterprises]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 6 (2006): 60-66.

Bezditko, O. IE. "Upravlinnia ryzykamy silskohospodarskykh pidpryiemstv" [Risk management of agricultural enterprises]. *Avtoref. dys. … kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2013.

"Census of Agricultura Report, 2007" http://www/agcensis.usda.gov/publication/2007/getting_started/guide_to_Census_Products/index.asp

European Comision (2011) "Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLAMENT AND OF THE COUNSIL on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)", COM (2011) 627 final/2/: Brussels. 143.

Kalinichenko, S. M. "Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm intehratsii vyrobnykiv tsukru ta tsukrosyrovyny" [Organizational-economic mechanism of integration of sugar and sugar beet]. *Visnyk KhNTUSH. Ekonomichni nauky*, no. 150 (2014): 154-162.

Klochko, V. M. "Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm pidvyshchennia konkurentospromozhnosti produktsii APK" [Organizational-economic mechanism of improving the competitiveness of agricultural products]. *Avtoref. dys. … kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2012.

Kozachenko, O. A. "Formuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu protsesnoho upravlinnia diialnistiu kombikormovykh pidpryiemstv" [Formation of organizational-economic mechanism of the process management of feed enterprises]. *Avtoref. dys. … kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2009.

Kharlamov, P. "NDS sniziat, uproshchenku ne tronut" [VAT drops uproschenku not touched]. *Dengi*, no. 11 (277) (2014): 8-.

Khmara, O. "Prozorist ukrainskoi vlady: zakon pro derzhavni zakupivli iak kliuchovyi element" [Transparency of Ukrainian authorities: the law on public procurement as a key element]. http:/openukraine.org/doc/khara_paper_procurementfinal.pdf

Lupenko, Yu. O., and Kropyvko, M. F. "Ahrokholdynhy v Ukraini ta posylennia sotsialnoi spriamovanosti ikh diialnosti" [Agroholdings in Ukraine and strengthening the social focus of their activities]. *Ekonomika APK*, no. 7 (2013): 5-21.

[Legal Act of Russia] (2013). www/consultant. ru/document/cons_doc_LAW_163968/.

[Legal Act of Ukraine] (2014). http://zakon4. rada. gov. ua/laws/show/1197-18//.

Liapin, V. D., Dubrovskyi, V. I., and Pishchulina, O. M. *Zelena knyha maloho biznesu Ukrainy – 2012* [Green Paper Small Business Ukraine – 2012]. Kyiv: Instytut vlasnosti i svobody, 2012.

Luzan, Yu. Ya. *Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm zabezpechennia rozvytku ahropromyslovoho vyrobnytstva Ukrainy* [Organizational-economic mechanism to ensure development of agricultural production in Ukraine]. Kyiv: NNTs IAE, 2010.

Popova, O. L. "Novi priorytety Spilnoi ahrarnoi polityky IES na 2014 – 2020 rr. : stratehichni oriientyry dlia rozvytku ahrosfery Ukrainy" [New priorities of EU Common Agricultural Policy in 2014 – 2020 years: strategic guidelines for the development of agro-sphere Ukraine]. *Ekonomika APK*, no. 112 (2013): 89-96.

Reznik, N. P. "Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm zaluchennia investytsii v ahropromyslovyi kompleks Ukrainy" [Organizational-economic mechanism for attracting investment in the agricultural sector of Ukraine]. *Ekonomika APK*, no. 7 (2013): 70-77.

Semin, A. N. "Metodologicheskie osnovy formirovaniia ekonomicheskikh mekhanizmov" [Methodological basis for the formation of economic mechanisms]. *Ekonomika selskokhoziaystvennykh i pererabatyvaiushchikh predpriiatiy*, no. 19 (2012): 15-20.

Silske hospodarstvo Ukrainy za 2012 rik [Farming Ukraine 2012]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2013.

Soroka, M. P. "Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm ekolohizatsii pidpryiemnytskoi diialnosti" [Organizational-economic mechanism greening of business activities]. *Avtoref. dys. … kand. ekon. nauk: 08.06.02*, 2001.

Stasenko, O. M. "Teoretychni zasady poniattia hospodarskoho mekhanizmu" [The theoretical basis of the concept of the economic mechanism]. *Zbirnyk naukovykh prats PDAA*, no. 1 (4) (2012): 272-276.

Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2012 rik [Statistical Yearbook of Ukraine for 2012]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2013.

Stratehichni napriamy rozvytku silskoho hospodarstva Ukrainy na period do 2020 roku [Strategic directions of development of agriculture of Ukraine till 2020]. Kyiv: NNTs «IAE», 2012.

Sabluk, P. T. "Ekonomichnyi mekhanizm APK u rynkovii systemi hospodariuvannia" [Economic mechanism of APC in a market economic system]. *Ekonomika APK*, no. 2 (2007): 3-10.

Saraykin, V. A. "Malyy biznes v selskom khoziaystve Rossii" [Small business in Russian agriculture]. *Ekonomika selskokhoziaystvennykh i pererabatyvaiushchikh predpriiatiy*, no. 9 (2012): 38-42.

Tyvonchuk, S. O., and Tyvonchuk, Ya. O. "Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm aktyvizatsii innovatsiinoho rozvytku ahroprodovolchoho kompleksu Ukrainy v rynkovykh umovakh (kontseptualni ta metodychni polozhennia)" [Organizational-economic mechanism of activation of innovative agri-food sector of Ukraine in market conditions (conceptual and methodological position)]. *Ekonomika APK*, no. 7 (2013): 98-105.

Vachaev, O. "Malosemeyki" [Malosemeika]. *Biznes,* no. 11 (2013): 62-65.

Zdorovyk, V. K., and Lyndiuk, A. O. "Formuvannia hospodarskoho mekhanizmu rehuliuvannia ahrarnykh vidnosyn" [Formation mechanism of economic regulation of agrarian relations]. *Ekonomika APK*, no. 2 (2005): 42-46.

Науковий керівник – Маренич Т. Г., доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і аудиту Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка